

קיום של שנתיים, את המלחמה נגד הצרפתים בסוריה וההכנות לקראת אפשרות של פלישה נאצית, מלאו גאוה. הם ציפו לנאום שיבטיח להרחיב את המסגרת, להפוך את פלוגות המהפך לגדודי-המהפך, לצבא מאורגן ומגויס שיהיה מוכן לנהל את המאבק נגד השלטון הבריטי שיכוא, בהכרח, עם סיום מלחמת העולם.

אולם מנהיגי הסוכנות היהודית אמרו דברים אחרים. הוא סקר את עניני היום כדרכו, ואז, בסיכום דבריו, אמר בקולו החותך: "אני שמה לראותכם, יחידה מסודרת ומאורגנת על נשקה, אולם עודכם יחידה אלמונית. אני מקווה שלא יארכי הימים ואר-אכם כיחידה מובחרת ובעלת שם במסגרת היחידות העבריות בצבא הבריטי, כיאה לכם, לשם מלחמה בהיטלר, אויב האנושות ואויב העם היהודי!"

בגדי חוד מלבנות משך כמה רגעים היו תלויות המלים בחלל הצעירים לא תפסו את עוצמת משמעותן. לאיטן חזרו להכרתם. השמחה התגייגית נעלמה בין רגע. במקומה בא הגש של ספק תדהמה, ספק איבה.

כי מנהיגי הישיבה וההסתדרות הציונית אמרו: יפה מאד שצעירים עבריים לומדים את תורת הנשק, אך אין זה אלא תהליך זמני להצטרפות לצבא הבריטי. רק שם, בצבא חזר, בבגדי חוד מלבנות, יוכלו לזכות להכרה רשמית. כל השאר אינו אלא מסגרות מקריות, יפות אך חסרות משמעות פוליטית.

המאורע לא נחרת עמוק בלבבות. מאורעות חדשים משכו את תשומת לבם של פלוגה א' ושל שאר הפלוגות. כוחו של הפלמ"ח גבר, הגיע לשיאו עם פרוץ מלחמת העצמאות. אולם המפקדים לא שכחו את המלים. הם ידעו שהתנגדותו העקרונית של דוד בן-גוריון וחבריו לרעיון הפלמ"ח היא עמוקה ועקבית.

בחורשת משמריהעמק כימו אתי עלדמיון: משה סנה (ראש המפקדה הארצית), אליהו גולומב וישראל גלילו (חברי המפקדה), הרמטכ"ל יעקב דורי, מפקד הפלמ"ח יצחק שדה (ראשון משמאל). עומד, בשני או המצדמה: שד"ש הרמטכ"ל, יגאל ידן.

(ראה שער)

החשש... שמי שהוא רוצה לפרק את הפלמ"ח — אין לו שחר. אין אני יודע שום אדם שיש לו מחשבה אוילית כזו, ואם מי שהוא סיפר... שאני הוא האיש — הרי הוא סיפר... עליה מחוסרת-טעם. דוד בן-גוריון (1948).

"הפלוגה — וגם!" השורות הארוכות, לבושות, החאקי, מלאו את הפקודה. הרובים המכוננים והברגים המעטים הבהיקו באור הזרקורים. לרגע קט שררה דומיה עמוקה במשק אשונות-יעקב כולו. אפילו העצים, שזעזעו ברוח אביב קלה, הרגישו, כאילו, ברגע ההיסטורי.

אכן, היה הרגע היסטורי. בלילה זה של אפריל 1943 הצדיעה — באמת זו הפעם הראשונה מאז 2000 שנה — יחידת-צבא עברית למנהיגי עברי נבחר. היחידה הראשונה שלא סרה למשמעתו של שום גורם זר, שלא לבשה מדים של שום צבא זר, שהיתה מגויסת בגיוס מלא ומוזינת בנושק טוב.

הבחורים דיגלו את נשקם, עקבו בפינות עיניהם אחרי כל תנועה של שליש הגברים שסקרו את השורות — דוד בן-גוריון, יו"ר הסוכנות היהודית, יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח, וזלמן מרט, מפקד פלוגה א' של הפלמ"ח — אחת משש הפלוגות שהיו מפורזות, למחלקותיהן, במשקי ההתישבות העובדת ככל רחבי הארץ. האיש נמוך הקומה, בעל רעמת-השער הלבנה, התיצב מול השורות. הבחורים, שזכרו מאבק

נשק המחותרת: אנשי הפלמ"ח מורידים נשק בחוף נהריה, בשכונות הראשונים שה מלחמת העצמאות.

הורדת מעפילים: אנשי פלמ"ח בני בגדיים, מעלים לחוף ליד נהריה את המעפילים של האניה "האומות המאוחדות", שהעפיקה בשנת 1946.

בית. הם ידעו גם כי השאיפה לפרק את הפלמ"ח נולדה כמעט יחד עם לידתו של הפלמ"ח עצמו. לידה במקרה. כמו כל תנועה היסטורית, לא היה הפלמ"ח פרי של מחשבה ברוחה ומגודרת. הוא נולד, כמעט, במקרה.

הגרמנים איימו על הארץ מכמה כיוונים. אחרי יחז נפל האי כרתים במיבצע צנחנים חסר-תקדים. רוב המשקיפים בעולם האמינו כי הצעד הבא יהיה כיבוש תעלת-סואץ, התגור עורק החיים של האימפריה הבריטית, המעצמה האחרונה שעה לחמה בהיטלר. הצבא הבריטי, שהופקד על הצלת בריטניה, לא על הצלת שטחים קולוניאליים מעטיה-שיבות, התכונן ברוחו לסגת עד לגבולות חוד לחזור לחוף הים-התיכון בשעת הכושר.

כיום ברור שהיה זה פחד-שוא: היטלר, אדם יבשתי מובהק, לא הבין כלל את חשיבותו של אגן הים-התיכון, כבר היה עסוק בהכנת הפלישה לרוסיה. גם נצחונותיו של המשל אוייון רומל לא שינו את דעתו. הוא לא הקציב לרומל את מעט המטוסים והדלק שהיו דרושים לו לכיבוש מצרים, הציל בזאת את חיי הישוב הארצישראלי.

אולם מנהיגי הישוב לא ידעו פרטים אלה. הם היו בטוחים כי פלישה נאצית מאיימת על הארץ בעתיד הקרוב. האנגלים רצו להשאיר אחריהם,

